

Ορισμοί

Απειλή¹ νοείται μια πηγή κινδύνου, ένα απειλητικό γεγονός ή η πιθανότητα να συμβεί ένα δυνάμει ζημιογόνο φαινόμενο εντός δεδομένης χρονικής περιόδου ή γεωγραφικής περιοχής.

Τρωτότητα¹ ορίζεται το ποσοστό απωλειών που προκύπτει από δυνάμει ζημιογόνο φαινόμενο.

Επικινδυνότητα¹ είναι οι αναμενόμενες απώλειες (θάνατοι, τραυματισμοί, υλικές ζημιές, διαταραχή της οικονομικής δραστηριότητας) που οφείλονται σε μια συγκεκριμένη απειλή για δεδομένη γεωγραφική περιοχή και χρονική περίοδο. Με βάση μαθηματικούς υπολογισμούς, η επικινδυνότητα είναι το γινόμενο της απειλής επί την τρωτότητα. Υπάρχουν τέσσερις μεγάλες κατηγορίες κινδύνων^{2,3}.

- Φυσικοί κίνδυνοι (χιονοστιβάδες, δασικές πυρκαγιές, πλημμύρες, κατολισθήσεις, καταιγίδες και χιονοθύελλες, παλιρροιακά κύματα, σεισμοί, εκρήξεις ηφαιστείων, κύματα ψύχους ή καύσωνα κλπ.).
- Τεχνολογικοί κίνδυνοι (πυρκαγιές σε κτήρια και αστικές περιοχές, διαρρήξεις φραγμάτων, χημικά, βιομηχανικά, πυρηνικά, βιολογικά ατυχήματα, κίνδυνοι που οφείλονται στις μαζικές μεταφορές επιβατών και επικινδύνων χημικών ουσιών ήτοι αεροπορικά, ναυτικά, σιδηροδρομικά και οδικά ατυχήματα).
- Κίνδυνοι της καθημερινής ζωής (οικιακά ατυχήματα, ατυχήματα στους χώρους εργασίας, τροχαία ατυχήματα καθώς και κίνδυνοι που προκύπτουν σε ειδικές επιπτώσεις όπως ατυχήματα που συμβαίνουν σε πολύ υψηλά κτήρια, κατά τη διάρκεια μεγάλων αθλητικών ή καλλιτεχνικών συναντήσεων κλπ.).
- Κοινωνιολογικοί κίνδυνοι (Εγκληματικότητα, εμπρησμοί, κοινωνικές αναταραχές, τρομοκρατία, ένοπλες συγκρούσεις κλπ.)

Μείζονες κίνδυνοι³ είναι κίνδυνοι που παρουσιάζουν δύο κύρια χαρακτηριστικά:

- Χαμηλή συχνότητα, με αποτέλεσμα η κοινωνία να τους λησμονεί.
- Βαριές επιπτώσεις δηλαδή πολλά θύματα, σημαντικές ζημιές στις περιουσίες και στο περιβάλλον.

Ατύχημα είναι ένα απρόβλεπτο, γεγονός που συμβαίνει χωρίς να υπάρχει πρόθεση και το οποίο συνήθως έχει ως αποτέλεσμα τραυματισμούς ή υλικές ζημιές.

Έκτακτη ανάγκη⁴ είναι ένα γνωστό, χρονικά περιορισμένο γεγονός που απομονώνεται εύκολα και μπορεί να περιγραφεί με βάση απλές αρχές. Αντιμετωπίζεται με την επέμβαση περιορισμένου αριθμού υπηρεσιών, κάθε μία από τις οποίες έχει εξειδικευθεί στην αντιμετώπιση ιδιαίτερων πλευρών του προβλήματος, σύμφωνα με κωδικοποιημένες διαδικασίες έκτακτης ανάγκης και με καλώς καθορισμένους ρόλους, ευθύνες και ιεραρχική δομή.

Μείζον περιστατικό⁵ είναι έκτακτη ανάγκη που απαιτεί την εφαρμογή ειδικών διευθετήσεων από τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης και τις τοπικές, νομαρχιακές ή περιφερειακές αρχές.

Καταστροφή¹ είναι η σοβαρή διαταραχή της λειτουργίας της κοινωνίας που προκαλεί εκτεταμένες ανθρώπινες, υλικές και περιβαλλοντικές απώλειες που ξεπερνούν την ικανότητα της κοινωνίας να τις αντιμετωπίσει με τους πόρους που διαθέτει. Οι καταστροφές

¹ Hazard, Vulnerability, Risk, Disaster - "Disaster Management Glossary", UN/Department of Humanitarian Assistance, 1992

² "Vade-mecum of Civil Protection in the European Union", European Commission, 1999

³ Risques majeurs - Site "Prevention Risques Majeurs", French Ministry of Environment (www.prim.net)

⁴ Emergency - "Ruptures Créatrices" by P. Lagadec, Les Echos, 2000

⁵ Major incident - "Dealing with Disaster", Home Office, 3rd edition,

κατατάσσονται, με βάση τις αιτίες στις οποίες οφείλονται ήτοι φυσικές και ανθρωπογενείς ή τεχνολογικές.

Κρίση⁶ είναι ένα μείζον περιστατικό ή καταστροφή κατά την διάρκεια της οποίας οι οργανισμοί που αντιμετωπίζουν τα κρίσιμα προβλήματα τα οποία προκύπτουν από την κατάσταση, ενώ βρίσκονται κάτω από εξαιρετική εξωτερική πίεση και σημαντικές εσωτερικές εντάσεις, πρέπει να αντιμετωπίσουν ξαφνικά και για παρατεταμένη περίοδο το φως της δημοσιότητας καθώς και τις μεταξύ τους επιθέσεις.

Φάσεις του συστήματος Πολιτικής Προστασίας:

- Εκτίμηση επικινδυνότητας.
- Πρόληψη και ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων.
- Ετοιμότητα και επέμβαση
- Αποκατάσταση και ανάλυση των επιπτώσεων
- Διοίκηση, έλεγχος και επικοινωνία.
- Πληροφόρηση και εκπαίδευση.

Κλάδοι που εμπλέκονται στην φάση της Ετοιμότητας και Επέμβασης

- Έρευνα και διάσωση (Πυροσβεστική, ΕΜΑΚ, Λιμενικό, Αεροπορία)
- Ιατρική περίθαλψη (ΕΚΑΒ, Νοσοκομεία, γιατροί, νοσοκόμοι)
- Διατήρηση τάξης (ΕΛΑΣ, Λιμενικό)
- Βαρέα μέσα (Στρατός, Ερυθρός Σταυρός, εθελοντές)
- Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (τηλεοράσεις, ραδιόφωνα, εφημερίδες, διαδίκτυο)
- (ενδεχομένως) Δικαστική εξουσία (αν απαιτείται απόδοση ευθυνών)

⁶ “La Gestion des crises” by P. Lagadec, McGraw Hill, 1991